

A Bizottság határozatának összefoglalója**(2007. február 21.)****az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 81. cikke szerinti eljárásról****(Ügyszám COMP/E-1/38.823 – Felvonók és mozgólépcsők)***(az értesítés a C(2007) 512 végleges dokumentummal történt)***(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)**

(2008/C 75/10)

I. A JOGSÉRTÉSEK ÖSSZEFOGLALÁSA**Bevezetés**

1. A határozat címzettjei: KONE Belgium S.A., KONE GmbH, KONE Luxembourg S.A.R.L., KONE B.V. Liften en Roltrappen, KONE Corporation (a továbbiakban: KONE), Mitsubishi Elevator Europe B.V., N.V. OTIS S.A., Otis GmbH & Co. OHG, General Technic-Otis S.A.R.L., General Technic S.A.R.L., Otis B.V., Otis Elevator Company, United Technologies Corporation (a továbbiakban: Otis), Schindler S.A./N.V., Schindler Deutschland Holding GmbH, Schindler S.A.R.L., Schindler Liften B.V., Schindler Holding Ltd (a továbbiakban: Schindler), ThyssenKrupp Liften Ascenseurs N.V./S.A., ThyssenKrupp Aufzüge GmbH, ThyssenKrupp Fahrtreppen GmbH, ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg S.A.R.L., ThyssenKrupp Liften B.V., ThyssenKrupp Elevator AG és ThyssenKrupp AG (a továbbiakban: ThyssenKrupp).
2. A címzettek a Szerződés 81. cikkének négy különálló, de egymással kapcsolatban lévő egyetlen és folyamatos megsértését követték el Belgiumban, Németországban, Luxemburgban és Hollandiában a **felvonók** és **mozgólépcsők** piacán. A négy jogsértés mindegyike egy fent megnevezett tagállam teljes területére terjedt ki.

Az eljárás

3. A Bizottság saját kezdeményezésére (hivatalból) 2004 elején vizsgálatot indított a tudomására hozott információ alapján. Három elvégzett vizsgálat (Belgium és Németország: 2004. január; Belgium, Németország és Luxemburg: 2004. március, valamint Hollandia: 2004. április) és a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott engedékenységi kérelmek nagy száma megerősítette, hogy Belgium, Németország, Luxemburg és Hollandia területén léteztek kartellek. A jogsértések mind az új üzembe helyezésekre, mind a szolgáltatásokra kiterjedtek, kivéve Németországban, ahol a bizonyítékokból arra lehet következtetni, hogy csak az új üzembe helyezéseket érintették.
4. A négy kartell mutatott bizonyos közös elemeket, például:
 - a KONE, az Otis, a Schindler és a ThyssenKrupp vállalat mind a négy tagállamban részt vett a jogsértésekben,
 - a kartell ugyanazokra a termékekre és szolgáltatásokra terjedt ki a szóban forgó tagállamokban, kivéve Németországot, ahol – a Bizottság tudomása szerint – a szolgáltatások nem képezték a kartell-megállapodások közvetlen részét,
 - a jogsértésben (és a kartellekben) részt vevő leányvállalatok felelős vezetői gyakran egyidejűleg vagy folyamatosan több tagállamért is viselték a felelősséget,
 - a Bizottság által vizsgált jogsértés időszaka nagyrészt azonos volt, bár nem egyezett meg teljesen minden esetben,
 - a felvonók és mozgólépcsők értékesítésére és üzembe helyezésére vonatkozó projektek elosztási módszere legalább néhány, ha nem minden érintett tagállamban nagyon hasonló, néhány esetben azonos volt (például a piacsabályozás és a vevőelosztás elve, a felosztott piacon érvényes „status quo” megőrzése, a találkozók felépítése, a kompenzációs sémák, a projektlisták használata stb.),
 - a felvonók és mozgólépcsők értékesítésére és üzembe helyezésére vonatkozó projektek úgynevezett projektlistákon keresztül történő elosztásának módszere minden érintett tagállamban hasonló (ha nem azonos) volt, kivéve Hollandiát, ahol a Bizottságnak nincs tudomása használatban lévő projektlistákról,

- a karbantartási és felújítási projektek elosztási módszere Belgiumban, Luxemburgban és Hollandiában nagyon hasonló, néhány esetben azonos volt (például a vevőelosztás szabályozásának alapelvei, a kapcsolatok létrehozása és fenntartása, a vállalkozások kommunikációs módszerei és a kompenzációs sémák).
5. A kifogásközlést 2005. októberében megküldték a feleknek. A kifogásközlés címzettjei nem kérelmezték a szóbeli meghallgatást.

A kartellek működése

6. A határozat által érintett jogsértés időszaka:
- Belgium: 1996. május 9-től 2004. január 29-ig
 - Németország: 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig
 - Luxemburg: 1995. december 7-től 2004. március 9-ig, valamint
 - Hollandia: 1998. április 15-től 2004. március 5-ig.
7. A következő jogsértéseket követték el egy, több vagy mindegyik szóban forgó tagállamban:
- a felvonók és mozgólépcsők értékesítésének és üzembe helyezésének felosztásáról történő megállapodás,
 - megállapodás a felvonók és mozgólépcsők értékesítésére és üzembe helyezésére szolgáló, nyilvános és zártkörű pályázati felhívásoknak, valamint egyéb szerződéseknél a vállalkozások előre megállapított eladási részesedésével összhangban történő felosztásáról,
 - megállapodás a felvonók, illetve mozgólépcsők értékesítésére és üzembe helyezésére szolgáló projekteknek a meglévő ügyfélkapcsolatok tiszteletben tartásával történő felosztásáról,
 - megállapodás arról, hogy a már működő felvonók és mozgólépcsők karbantartási szerződéseire vonatkozóan nem versenyeznek egymással, valamint az e szerződésekre történő ajánlattételről,
 - megállapodás arról, hogy az új felvonók és mozgólépcsők karbantartási szerződéseire vonatkozóan nem versenyeznek egymással, valamint az e szerződésekre történő ajánlattételről, valamint
 - megállapodás arról, hogy nem versenyeznek egymással a felújítási szerződések terén.

A jogsértés fő jellegzetességei közé tartozott a kereskedelmi szempontból fontos és bizalmas piaci és céges (belső) információk – beleértve az ajánlattétel mintáit és az árakat – cseréje. A résztvevők rendszeresen találkoztak annak érdekében, hogy megállapodjanak a fenti korlátozásokban, valamint ellenőrizték azok végrehajtását a nemzeti piacokon. Bizonyított, hogy a vállalkozások tudatában voltak tevékenységük törvénytelen voltának, és intézkedéseket tettek arra, hogy az ne derüljön ki; alkalmazottaik bárookban és éttermekben találkoztak, vidékre vagy akár külföldre utaztak, valamint feltöltőkártyás mobiltelefonokat használtak a nyomon követés elkerülése érdekében.

II. BÍRSÁGOK

Súlyosság

8. A jogsértések súlyosságukat, piacra gyakorolt hatásukat és területi hatályukat tekintve nagyon súlyosnak minősülnek.

Megkülönböztetett bánásmód

9. A vállalkozásokat – viszonylagos fontosságuknak megfelelően – különböző kategóriákba sorolták, figyelembe véve a piacok minden vállalkozójának sajátos súlyát és a piacra kifejtett tényleges hatását.
10. A vállalkozások érintett piacra gyakorolt viszonylagos fontosságának összehasonlításához a Bizottság a vállalkozások belgiumi, németországi, luxemburgi és hollandiai forgalmát vette alapul. Az összehasonlítás az egyes országok piacán a jogsértés fennállásának utolsó teljes évében elért termékforgalom alapján készült. Az utolsó teljes év a négy jogsértés tekintetében mindegyik vállalkozás számára 2003 volt, kivéve a németországi Schindlert, amely 2000-ben kilépett a kartellból, ezért esetében ezt tekintik referenciaévné.

11. A belgiumi jogsértés tekintetében a Schindler és a KONE az első, az Otis a második, a ThyssenKrupp pedig a harmadik kategóriába került. A németországi jogsértés tekintetében a KONE, az Otis és a ThyssenKrupp egy kategóriát alkot. A Schindler törvényellenes magatartása a mozgólépcsőkre korlátozódott, ezenfelül 2000-ben kilépett a kartellből, ezért külön kategóriát képez. A luxemburgi jogsértés tekintetében az Otis és a Schindler egy kategóriába, a Kone és a ThyssenKrupp egy másik kategóriába sorolódott. Végezetül, a hollandiai jogsértés tekintetében a KONE az első, az Otis a második, a Schindler pedig a harmadik kategóriába került. A ThyssenKruppot és a Mitsubishit a negyedik kategóriába sorolták.

Kellő elrettentő hatás

12. Annak érdekében, hogy a bírság összegét olyan szinten szabják meg, hogy az kellő elrettentő hatással bírjon, a Bizottság szorzótényezőt alkalmaz a kiszabott bírságokra.
13. Világméretű forgalmukat tekintve a ThyssenKrupp és az Otis a többi címzettnél sokkal nagyobb vállalkozások. Ennek megfelelően – és a korábbi határozatokkal összhangban – a Bizottság a ThyssenKrupp és az Otis esetében helyénvalónak tartotta a kiszabott bírság felszorozását.

A bírság növelése az időtartam következtében

14. Az egyes jogalanyok jogsértésének időtartama alapján egyedi szorzótényezőket is alkalmaztak.

Súlyosító körülmények

15. Úgy ítélték, hogy a ThyssenKrupp ismételt jogsértést követett el, mivel (a két vállalkozás 1999-es összefonódása előtt) a Krupp, illetve a Thyssen által ellenőrzött vállalkozások az *ötvözeti felárral* ⁽¹⁾ kapcsolatos kartelltevékenységek miatt már korábban is voltak bizottsági határozatok címzettjei. Az a tény, hogy a vállalkozások ugyanabban vagy egyéb üzletágban ugyanazt a magatartást követték el, azt mutatja, hogy a korábbi büntetések nem ösztönözték őket magatartásuk megváltoztatására. Ez súlyosító körülménynek számít, és indokolja a ThyssenKruppra kiszabott bírság alapösszegének növelését.

A 2002. évi engedékenységi közlemény alkalmazása

16. A KONE, az Otis, a ThyssenKrupp és a Schindler engedékenységi kérelmet nyújtott be. A vizsgálat különböző szakaszaiban együttműködtek a Bizottsággal, hogy részesüljenek az engedékenységi közleményben biztosított kedvező elbánásban.

8. pont a) alpont – Mentesség

17. Az Otis az engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja értelmében teljes mentességet kapott a hollandiai kartell ügyével kapcsolatban, mivel lehetővé tette a Bizottságnak, hogy vizsgálatot folytasson Hollandiában.

8. pont b) alpont – Mentesség

18. A belgiumi és luxemburgi jogsértések tekintetében a KONE bejelentése tette lehetővé a Bizottság számára annak megállapítását, hogy megsértették a Szerződés 81. cikkét. Ennek következtében a KONE a bírság alóli teljes mentességet kapott a belgiumi és luxemburgi jogsértések ügyében.

⁽¹⁾ Lásd a T-45/98. és T-47/98. sz. *ThyssenKrupp Stainless és ThyssenKrupp Acciai speciali Terni kontra Bizottság* („ötvözeti felár”) EBHT. 2001., II-3757., valamint a C-65/02 P. és C-73/02 P. sz. *ThyssenKrupp Stainless és ThyssenKrupp Acciai speciali Terni kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2005. július 14-én hozott ítéletet.

23. pont b) alpont, első francia bekezdés (30–50 %-os csökkentés)

19. Az Otis által a belgiumi és luxemburgi kartellekkel kapcsolatban benyújtott bizonyítékok jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottság birtokában lévő bizonyítékokhoz képest, erősítve ezzel a Bizottságnak a jogsértést bizonyító képességét. Az Otis az első olyan vállalkozás, amely teljesítette az engedékenységi közlemény 21. pontját, így mindkét jogsértés tekintetében 40 %-kal csökkentették a bírság összegét. Hasonlóképpen jelentős hozzáadott értéket képviselt az engedékenységi közlemény értelmében a KONE németországi kartellel, valamint a ThyssenKrupp hollandiai kartellel kapcsolatos bejelentése. Ez a két vállalkozás teljesítette elsőként az engedékenységi közlemény 21. pontját a kartellek tekintetében, ezért a Bizottság a KONE számára a németországi jogsértéssel kapcsolatban a bírság 50 %-os, míg a ThyssenKrupp számára a hollandiai jogsértéssel kapcsolatban 40 %-os csökkentést engedélyezett.

23. pont b) alpont, második francia bekezdés (20–30 %-os csökkentés)

20. Az Otis által a németországi kartellel kapcsolatban benyújtott bizonyítékok jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottság birtokában lévő bizonyítékokhoz képest, erősítve ezzel a Bizottságnak a németországi jogsértést bizonyító képességét. Az Otis a második vállalkozás, amely teljesítette az engedékenységi közlemény 21. pontját, így a jogsértés tekintetében 25 %-kal csökkentették a bírság összegét. Hasonlóképpen jelentős hozzáadott értéket képviselt az engedékenységi közlemény értelmében a ThyssenKrupp belgiumi jogsértéssel kapcsolatos bejelentése. A ThyssenKrupp a második vállalkozás, amely teljesítette az engedékenységi közlemény 21. pontját, így a belgiumi jogsértés tekintetében 20 %-kal csökkentették a bírság összegét.

23. pont b) alpont, harmadik francia bekezdés (20 %-os csökkentés)

21. A Schindler által a németországi kartellel kapcsolatban benyújtott bizonyítékok jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottság birtokában lévő bizonyítékokhoz képest, erősítve ezzel a Bizottságnak a németországi jogsértést bizonyító képességét. A Schindler a harmadik vállalkozás, amely teljesítette az engedékenységi közlemény 21. pontját, így a németországi jogsértés tekintetében 15 %-kal csökkentték a bírság összegét.

III. HATÁROZAT

22. Az alábbi vállalkozások megsértették a Szerződés 81. cikkét a következő tevékenységek által: pályázati kiírások és egyéb szerződések egymás közötti elosztása Belgium, Németország, Luxemburg és Hollandia területén, a piacfelosztás és árrogzítás céljával, bizonyos esetekben kompenzációs mechanizmusról történő megegyezés, az értékesítési mennyiséggel és az árakkal kapcsolatos adatok cseréje, valamint rendszeres találkozók és egyéb kapcsolatok a fenti korlátozások végrehajtása és az azokról történő megegyezés céljával.

Belgiumban:

- a) Kone Corporation és KONE Belgium S.A., 1996. május 9-től 2004. január 29-ig;
- b) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company és N.V. OTIS S.A., 1996. május 9-től 2004. január 29-ig;
- c) Schindler Holding Ltd és Schindler S.A./N.V., 1996. május 9-től 2004. január 29-ig; valamint
- d) ThyssenKrupp AG, ThyssenKrupp Elevator AG és ThyssenKrupp Liften Ascenseurs N.V./S.A., 1996. május 9-től 2004. január 29-ig.

Németországban:

- e) Kone Corporation és KONE GmbH, 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig;
- f) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company és Otis GmbH & Co. OHG, 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig;

- g) Schindler Holding Ltd és Schindler Deutschland Holding GmbH, 1995. augusztus 1-jétől 2000. december 6-ig; valamint
- h) ThyssenKrupp AG, ThyssenKrupp Elevator AG, ThyssenKrupp Aufzüge GmbH és ThyssenKrupp Fahrtreppen GmbH, 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig.

Luxemburgban:

- i) Kone Corporation és KONE Luxembourg S.A.R.L., 1995. december 7-től 2004. január 29-ig;
- j) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company, N.V. Otis S.A., General Technic-Otis S.A.R.L. és General Technic S.A.R.L., 1995. december 7-től 2004. március 9-ig;
- k) Schindler Holding Ltd és Schindler S.A.R.L., 1995. december 7-től 2004. március 9-ig; valamint
- l) ThyssenKrupp AG, ThyssenKrupp Elevator AG és ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg S.A.R.L., 1995. december 7-től 2004. március 9-ig.

Hollandiában:

- m) Kone Corporation és KONE B.V. Liften en Roltrappen, 1999. június 1-jétől 2004. március 5-ig;
 - n) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company és Otis B.V., 1998. április 15-től 2004. március 5-ig;
 - o) Schindler Holding Ltd és Schindler Liften B.V., 1999. június 1-jétől 2004. március 5-ig;
 - p) ThyssenKrupp AG és ThyssenKrupp Liften B.V., 1998. április 15-től 2004. március 5-ig; valamint
 - q) Mitsubishi Elevator Europe B.V., 2000. január 11-től 2004. március 5-ig.
23. Az előző preambulumbekzdésben említett jogsértésekre az alábbi bírságokat szabtuk ki:

Belgiumban:

- a) Kone Corporation és KONE Belgium S.A., egyetemlegesen: 0 EUR;
- b) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company és N.V. OTIS S.A., egyetemlegesen: 47 713 050 EUR;
- c) Schindler Holding Ltd és Schindler S.A./N.V., egyetemlegesen: 69 300 000 EUR; valamint
- d) ThyssenKrupp AG, ThyssenKrupp Elevator AG és ThyssenKrupp Liften Ascenseurs N.V./S.A., egyetemlegesen: 68 607 000 EUR.

Németországban:

- e) Kone Corporation és KONE GmbH, egyetemlegesen: 62 370 000 EUR;
- f) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company és Otis GmbH & Co. OHG, egyetemlegesen: 159 043 500 EUR;
- g) Schindler Holding Ltd és Schindler Deutschland Holding GmbH, egyetemlegesen: 21 458 250 EUR; valamint
- h) ThyssenKrupp AG, ThyssenKrupp Elevator AG, ThyssenKrupp Aufzüge GmbH és ThyssenKrupp Fahrtreppen GmbH, egyetemlegesen: 374 220 000 EUR.

Luxemburgban:

- i) Kone Corporation és KONE Luxembourg S.A.R.L., egyetemlegesen: 0 EUR;
- j) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company, N.V. Otis S.A., General Technic-Otis S.A.R.L. és General Technic S.A.R.L., egyetemlegesen: 18 176 400 EUR;
- k) Schindler Holding Ltd és Schindler S.A.R.L., egyetemlegesen: 17 820 000 EUR; valamint
- l) ThyssenKrupp AG, ThyssenKrupp Elevator AG és ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg S.A.R.L., egyetemlegesen: 13 365 000 EUR.

Hollandiában:

- m) Kone Corporation Ltd és KONE B.V. Liften en Roltrappen, egyetemlegesen: 79 750 000 EUR;
 - n) United Technologies Corporation, Otis Elevator Company és Otis B.V., egyetemlegesen: 0 EUR;
 - o) Schindler Holding Ltd és Schindler Liften B.V., egyetemlegesen: 35 169 750 EUR;
 - p) ThyssenKrupp AG és ThyssenKrupp Liften B.V., egyetemlegesen: 23 477 850 EUR; valamint
 - q) Mitsubishi Elevator Europe B.V.: 1 841 400 EUR.
24. Az előző preambulumbekkezdésben felsorolt vállalkozások, amennyiben ezt még nem tették meg, kötelesek azonnal beszüntetni a jogsértést. Tartózkodniuk kell a feltárt jogsértéssel azonos bármilyen cselekedet vagy magatartás megismétlésétől, továbbá az olyan cselekedetektől és magatartástól, amelyeknek azonos vagy hasonló célja vagy hatása van.
-